

Woorden van Roel Steenbergen, vader

Ik zie Martijn.

Op zijn lippen een licht trekje van ironie. Zijn mooie bruine ogen glanzen. Zijn stem is helder. Hij is speels, humoristisch, creatief, intelligent, maakt poëzie. Hij verzamelt een ongeken- de kennis over de Tweede Wereldoorlog en schrijft daarover veel mooie artikelen, droomt van het schrijven van een boek. Hij heeft een ruime en betrokken blik op de wereld om zich heen, dichtbij en veraf. Hij zit met mij in de kerk van Bach in Leipzig waar we het Knabenchor ho- ren zingen, hij geniet met Louise en mij van een Brandenburgs concert in het Concertge- bouw in Amsterdam.

Wat een pracht van een jongen, wat een man om van te houden. Het verbaast dus niet dat die Martijn kon worden bewonderd en bemind door vrouwen, op Facebook grappen maakte, in het Brands museum zijn grote talenten op menig gebied kon inzetten en daarmee waarde- ring oogstte. Die Martijn wilde en kon zelfstandig zijn, los van zijn ouders, en zo hoort het ook.

Martijn in de lichtheid van het bestaan.

Ik zie Martijn.

Zijn ogen kijken afwezig, zijn stem is mat en donkerbruin, hij is angstig, volledig in zichzelf teruggetrokken. Hij hangt op de bank, rookt als een ketter, drinkt zich te pletter, heeft een CD met Nick Cave keihard in de repeteerstand staan. Hij pakt de telefoon niet op, beantwoordt geen mails, doet de deur niet open en als Louise of ik toch in zijn bestaan binnendringt, vraagt hij: 'Wat doe je hier?' Hij verdraagt niet dat je naast hem zit, laat staan hem aanraakt. Na een paar minuten zegt hij dat je weg moet gaan. Waag het niet te blijven zitten.

Die Martijn die zich volledig isoleerde, was juist afhankelijk van zijn ouders. Hij zou al lang niet meer geleefd hebben, als wij niet steeds weer waren ingebroken in zijn afgesloten basti- on.

Martijn, Martijn, hoe moeilijk was het dan om van je te houden. Maar we moesten, want an- ders had jij geen leven. En we wilden en we déden het. Wel met de doodsangst in ons hart. Want het is nu niet de eerste keer dat we Martijn begraven. We hebben de dood al menig- maal zien langskomen. Zou hij Martijn nu meenemen? We hebben het soms gewenst: laat het dan maar gebeuren.

Martijn in de diepste duisternis van het bestaan.

Het is voorbij, voorgoed voorbij.

Maar waarom juist nu? Waarom juist, nu hij met wilskracht was opgestaan en vorm en nieu- we zin aan zijn kwetsbare leven gaf? Juist nu hij zijn syndroom van Asperger de goede plek leerde geven? Waarom mogen we niet langer blij zijn omdat Martijn blij was?

Ik zie Louise en mij met Martijn aan de tafel zitten in zijn flat in Emmen. We genieten van elkaars nabijheid en van alles om ons heen. Wat gezellig, wat origineel, wat een smaak! We drinken koffie, krijgen een lekkere bonbon, er is liefde in het spel.

Waarom wierp de dood een ander wapen in de strijd, toen het 'm met alcohol al tweeëneenhalf jaar niet lukte omdat Martijn hem geen kans gaf? Waarom, waarom? O Martijn, onze zoon.

Nu de dagen kwaad zijn ervaren wij zoveel liefde om ons heen. Robert, Jente, nu jullie zelf de handen vol hebt om het eigen leven te leven met Jesper en Lennart en de dood van Jente's vader en van Martijn moeten verwerken, zijn jullie met grote liefde bij ons. Wat is dat fijn. En wat zijn we dankbaar dat we zo van jullie, Jesper en Lennart mogen genieten!

Jullie zijn allemaal gekomen om verdriet te delen. Wat voelt dat warm.

Langzaam glijden de zwarte herinneringen weg. In het licht herrijst onze zoon Martijn, vóór ons herrijst onze zoon Martijn, met zijn mooie lach en glimmende bruine ogen, een zoon om lief te hebben.

Hoe zullen we het leven hervatten? In één van de klaagliederen van Jeremia lezen we troostende woorden van de Eeuwige: 'Wees niet bang. Zie iets nieuws ga ik maken. Het is al aan het kiemen, zie je dat niet?'

Nú zijn onze ogen nog blind van tranen.

Wij leven om de pijn te dragen
die nu nog ons ontroostbaar maakt.
Wij laten onze tranen vloeien
waarmee jouw lege plek zich vult.

Wij geven toe om saam te rouwen
en rapen ons ooit weer bijeen.
Wij happen naar de ademtocht
waarmee wij zullen zingen rond jouw kist.

Wat zeker is, al onze levensdagen,
is in ons hart een plek voor jou.
Daar leef *jij* voort zolang *wij* leven mogen –
daarna komen we weer bij jou.